

Az adóhatósághoz történő bejelentkezés alapvető szabályai

Kinek kell bejelentkezni az adóhatósághoz?

Az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény alapján adóköteles tevékenységet csak adószámmal rendelkező adózó folytathat. Az adóazonosító szám meghatározása érdekében az adózót bejelentési (bejelentkezési) kötelezettség terheli. Az adóhatóság a bejelentés alapján az adóazonosító számot megképzí és nyilvántartásba veszi az adózót.

Az egyéni vállalkozói igazolványhoz kötött tevékenységet folytató adózó úgy kéri az adószám megállapítását, hogy a székhelye szerint illetékes körzetközponti feladatokat ellátó jegyzőhöz (okmányirodához) benyújtja vállalkozói igazolvány iránti kérelmét. Ha az üzletszerű gazdasági tevékenység folytatásához cégbírósi bejegyzés szükséges, az adózó a cégbíróshoz intézett bejegyzés iránti kérelem benyújtásával kezdeményezi az adószám megállapítását. A vállalkozói igazolvány iránti kérelem illetve a cégbejegyzés iránti kérelem benyújtásával az adózó egyúttal az állami adóhatósághoz is teljesíti bejelentkezési kötelezettségét.

Ha az adózó adóköteles bevételszerző tevékenységet vállalkozói igazolvány, illetve cégbírósi bejegyzés nélkül folytathat – ebbe a körbe tartozik pl. az alapítvány, a társadalmi szervezet, az általános forgalmi adó köteles tevékenységet végző magánszemély –, tevékenységének megkezdése előtt az állami adóhatóságnál az e célra szolgáló nyomtatványon írásban teljesíti bejelentkezési kötelezettségét. Ha az adózó bejelentkezési kötelezettségét a tevékenység megkezdését követően teljesíti, a bejelentkezés során a tevékenység kezdő időpontját is köteles az állami adóhatósághoz írásban bejelenteni.

Az adószám megszerzése érdekében az adózónak a tevékenysége megkezdése előtt kell eleget tennie bejelentkezési kötelezettségének. A cégbejegyzésre kötelezett adózó, illetve az egyéni vállalkozói igazolványhoz kötött tevékenységet folytató adózó részére a bejelentkezés napjával állapítja meg az adóhatóság az adószámot.

A bejelentkezéssel egyidejűleg kezdeményezheti az adózó a közösségi adószáma megállapítását. Közöségi adószámmal annak az adózónak kell rendelkeznie, aki az Európai Unió tagállamában illetőséggel bíró adóalannyal kereskedelmi kapcsolatot folytat. Az Európai Közösség más tagállamából történő termékbeszerzés tekintetében különleges adózói kör áfa adózásának

alapvető szabályait – ideértve az ezzel kapcsolatos bejelentkezést is – önálló tájékoztató füzet tartalmazza.

Az adóazonosító jellel még nem rendelkező magánszemélynek is be kell jelentkeznie az adóhatósághoz annak érdekében, hogy adóazonosító jelet kapjon, abban az esetben is, ha vállalkozási tevékenységet nem folytat és nem kötelezett általános forgalmi adó fizetésére. Javasolható, hogy a jövedelem megszerzése előtt kezdeményezze a magánszemély az adóazonosító jel megképzését és az adóigazolvány kiadását, ugyanis ennek hiányában a kifizető vagy a munkáltató mindaddig megtagadja a kifizetést, amíg adóazonosító jelét a magánszemély nem közli. A nem magyar állampolgárságú személynek is a jövedelem megszerzése előtt célszerű az adóazonosító jel megképzését kezdeményeznie, mivel az adóhatóság – a korábbi szabályoktól eltérően – már nem tarthatja nyilván az útlevelszámmon a nem magyar állampolgárságú személyt sem.

A magánszemély az e célra szolgáló nyomtatványon bejelenti természetes azonosító adatait (nevét, születési helyét és idejét, anyja leánykori nevét és lakóhelyét), a nem magyar állampolgárságú személy állampolgárságát is. A magánszemély bejelentése alapján a nyomtatvány vagy az elektronikus űrlap adóhatósághoz történő beérkezésétől számított 15 napon belül hatósági igazolványt (adóigazolványt) állít ki az adóhatóság, és megküldi a magánszemély címére. Az adóigazolvány adattartalmát törvény határozza meg. Ennek megfelelően tartalmazza a magánszemély

- nevét,
- anyja nevét,
- születési helyét és idejét,
- az adóazonosító jelét,
- az igazolvány kiállításának keltét.

A magánszemélyek személyi adatait és lakcímét Magyarországon a Közigazgatási és Elektronikus Közszolgáltatások Központi Hivatala (KEKKH) tartja nyilván. A bejelentett természetes azonosító adatokat az adóhatóság egyezteti a KEKKH nyilvántartásával. Ha az adatok megegyeznek, az állami adóhatóság meghatározza a magánszemély adóazonosító jelét, és kiküldi részére az adóigazolványt. Előfordulhat, hogy az adatok nem egyeznek, pl. ha a magánszemély a személyi adat és lakcímnnyilvántartást vezető szervhez történő bejelentésében hibázott vagy rosszul olvashatóan jegyezte be valamely adatát, esetleg elmulasztotta a természetes azonosítóiban bekövetkezett változást közölni stb. Az is lehetséges, hogy az adóazonosító jel kialakítása érdekében az adóhatósághoz benyújtott nyomtatvány kitöltése során követett el hibát, vagy a nehezen olvasható írás következtében keletkezik eltérés a KEKKH

nyilvántartásához képest. Az eltérést az adóhatóság tisztázza a magánszemély közreműködésével. Annak érdekében, hogy az adóazonosító jel hiányából a magánszemélynek ne származzon hátránya, az adóhatóság megképzti ugyan az adóazonosító jelet, de erről ideiglenes igazolványt állít ki. Az ideiglenes igazolvány a kiállítás időpontjától számított 60 napig érvényes.

Az adóigazolványt köteles a magánszemély megőrizni és annak adatait – felhívásra – a személyazonosságának hitelt érdemlő igazolása mellett megismerhetővé tenni az adóhatóság, valamint az adózással kapcsolatban adatszolgáltatásra kötelezett (pl. munkáltató, kifizető) szerv számára.

Az adóazonosító jel kapcsán említést érdemel a fiatalok életkezdesi támogatásáról szóló 2005. évi CLXXIV. törvény, amelynek előírása alapján nem a magánszemély kezdeményezésére alakít ki adóazonosító jelet az adóhatóság a magánszemély részére. Ilyen esetekben a polgárok személyi adatainak és lakcímének nyilvántartását kezelő központi szerv a gyermek adóazonosító jelének megállapítása céljából a természetes azonosító adatokról elektronikus úton adatot szolgáltat az állami adóhatóság részére, aki a gyermek adóazonosító jelét és természetes azonosító adatait a támogatást kiutaló részére megküldi, továbbá kiállítja az adóigazolványt és anélkül, hogy azt a szülőnek külön igényelnie kellene, megküldi postán a gyermek lakóhelyére.

Hivatalból képez adóazonosító jelet az adóhatóság azokban az esetekben, amikor ezzel még nem rendelkezik a magánszemély, azonban az adóhatóságnak a feladatai végrehajtásához erre szüksége van.

Amennyiben a magánszemély adóazonosító jellel nem rendelkezik és belföldön eseti jelleggel szerez adóköteles jövedelmet, a magánszemély adóazonosító jelének megállapítását a kifizető is kérheti az állami adóhatóságtól a magánszemély természetes azonosító adatainak közlésével. A magánszemély adóazonosító jeléről az adóhatóság a kifizetőt is tájékoztatja. A személyi jövedelemadóról szóló törvény szerinti kamat kifizetését, jóváírását a kifizető a magánszemélynek adóazonosító jel hiányában is teljesítheti.

Az adóhatósághoz való bejelentkezés (változásbejelentés) írásban történik, az Adó- és Pénzügyi Ellenőrzési Hivatal által rendszeresített és a kereskedelmi forgalomban (nyomtatvány szaktoltokban) beszerezhető nyomtatványokon, vagy az adóhatóság honlapjáról letölthető űrlapon, ez utóbbi megküldhető az adóhatóságnak elektronikus úton is. A cég bejegyzése (változásbejegyzése) iránti kérelmet mindig elektronikus úton kell benyújtani a cég székhelye szerint illetékes cégbíróság részére.

Az okmányirodához, illetőleg a cégbírósághoz benyújtott bejelentkezési nyomtatványon az adózónak nyilatkoznia kell arról is, hogy az általános forgalmi adó vonatkozásában alanyi mentességet választ, a tevékenység közérdekű és/vagy egyéb sajátos jellegére tekintettel kizárólag adómentes tevékenységet folytat, illetve egyéb speciális jellegére tekintettel adómentes tevékenység esetén az adókötelessé tételt választja, vagy valamely különleges adómegállapítási módot választ, figyelemmel az általa folytatandó tevékenységre és az általános forgalmi adóról szóló törvény szabályaira, továbbá az adómentes termékimportot nem közvetett vámjogi képviselő igénybevételével teljesíti vagy közvetett vámjogi képviselőként jár el. Az egyéni vállalkozó arról is köteles nyilatkozni, hogy választja-e az általános adózást.

Az adózó adatait – a cégjegyzékszámával és az okmányiroda által meghatározott nyilvántartási számmal együtt – a cégbíróság, illetve az okmányiroda az állami adóhatósághoz továbbítja számítástechnikai úton. Az állami adóhatóság haladéktalanul közli az adószámot az okmányirodával illetőleg a cégbírósággal, illetve értesíti a cégbíróságot vagy az okmányirodát, amennyiben az adószám megállapításának törvényi akadálya van.

A vállalkozói igazolványhoz, illetve cégbírósági bejegyzéshez kötött tevékenységet folytató adózók a vállalkozói igazolvány kézhezvételétől, illetőleg a cégbírósághoz teljesített bejelentkezéstől számított 15 napon belül további adatokat jelentenek be közvetlenül az állami adóhatósághoz. A bejelentendő adatok közé tartozik az iratok őrzésének helye, ha az nem azonos az adózó székhelyével, telephelyével; a jogelőd adóazonosító száma; a tulajdonosok és a képviselő adóazonosító jele; a magánszemély levelezési címe, ha az nem azonos székhelyével, telephelyével; a cég és az egyéni vállalkozó főtevékenysége; a ténylegesen végzett tevékenységi körök; a naptári évtől eltérő üzleti év mérlegforduló napja; közhasznú, kiemelkedően közhasznú szervezetként történő nyilvántartásba vétel; székhelyszolgáltatás esetén az ügyvéd, ügyvédi iroda neve, elnevezése és adószáma, a székhely biztosítására kötött megbízási szerződés időtartama és a székhelyszolgáltatás kezdő időpontja, valamint azon iratok köre, amelyekre e megbízási szerződés kiterjed; a cég honlapján való közzététel esetén a cég elektronikus elérhetősége.

Előfordulhat, hogy a magánszemély az egyéni vállalkozói igazolvány kiváltásának kezdeményezésekor még nem rendelkezik adóazonosító jellel, ebben az esetben ennek megképzése is az adószám megállapításával egyidejűleg történik az okmányiroda által az adóhatósághoz továbbított adatok alapján.

A cégbírósi bejegyzéshez, illetőleg vállalkozói igazolványhoz nem kötött tevékenységet folytató adózó közvetlenül az adóhatósághoz nyújtja be a bejelentkezésre rendszeresített formanyomtatványt, az adóhatóság ennek alapján veszi az adózót nyilvántartásba és állapít meg részére adószámot.

Bejelentkezhetnek az állami adóhatósághoz azok az adózók – a tevékenység kezdetét is megjelölve –, amelyek a Magyar Köztársaság területén cégbejegyzéshez, illetőleg egyéni vállalkozói igazolványhoz nem kötött adóköteles tevékenységüket a bejelentkezésüket megelőzően megkezdték. Ebben az esetben az adóhatóság a tevékenység tényleges megkezdésének időpontjára visszaható hatállyal állapítja meg az adószámot.

Az adóhatóság az adózót a nyilvántartásba vételéről 30 napon belül értesíti, és ebben tájékoztatja valamennyi nyilvántartásban szereplő adatáról. Az adózót ezt követően az adóhatóság az adószámon tartja nyilván, és az adóhatóság felé intézett beadványokon erre kell hivatkoznia.

Fontos tudni, hogy a vállalkozási tevékenységet folytató adózónak – folyamatos működése során is – minden, a korábban bejelentett adatokban történő változást ennek bekövetkeztétől számított 15 napon belül, az erre rendszeresített adatszámítás lapon be kell jelenteni. A cégbejegyzéshez, illetőleg egyéni vállalkozói igazolványhoz kötött tevékenységet végző a cégbíróshoz, illetve a körzetközponti jegyzőhöz teljesített bejelentéssel tesz eleget az állami adóhatósághoz teljesítendő változásbejelentési kötelezettségének azon adókötelezettséget érintő adatainak tekintetében, amelyeknek változásáról a cégbírósi, illetve a körzetközponti jegyző külön jogszabály alapján az állami adóhatóságot értesíti. Ha valamely adatot a bejelentkezésnél a cégbíróshoz vagy az okmányirodához jelentett be az adózó, annak változását is ugyanott köteles bejelenteni, és kizárólag azokat a változásokat kell közvetlenül az adóhatósághoz jelezni, amelyekről az okmányiroda, illetőleg a cégbírósi nem tájékoztatja az adóhatóságot. Így például az adózók a főtevékenység változását vagy a ténylegesen végzett tevékenységek megkezdését illetve megszűnését a változást követő 15 napon belül az állami adóhatósághoz jelentik be.

Ha az adózó adataiban bekövetkezett változás az adószám megváltozását eredményezi, az állami adóhatóság a megváltozott adószámról az adózóval egyidejűleg értesíti a cégbíróságot, illetve a körzetközponti jegyzőt.

Változásként jelentheti be a már működő adózó közösségi adószám megállapítása iránti igényét. Községi adószámmal nem rendelkező adózó közösségi adószámának megállapításának érdekében az állami adóhatóságnál

előzetesen bejelenti, hogy az Európai Közösség tagállamában illetőséggel bíró adóalannyal kereskedelmi kapcsolatot kíván létesíteni. Ugyancsak adatváltozásként jelenti be az adózó, ha az Európai Közösség tagállamában illetőséggel bíró adóalannyal kereskedelmi kapcsolatát megszüntette. A közösségi adószám megállapítására, illetőleg visszaadására év közben is lehetőség van.

A bejelentkezési kötelezettség elmulasztásának jogkövetkezménye

A bejelentkezési kötelezettség megsértésének általános következménye a mulasztási bírság kiszabása. Az adóhatóság mulasztási bírságot szab ki:

1. ha az adózó bejelentkezési, változásbejelentési kötelezettségét késedelmesen, hibásan, valótlannal vagy hiányosan teljesíti,
2. bejelentkezési, változásbejelentési kötelezettségének egyáltalán nem tesz eleget, továbbá
3. ha vállalkozói igazolványhoz vagy cégbejegyzéshez kötött tevékenységet vagy adóköteles tevékenységet adószám hiányában folytat.

A bejelentkezés, változásbejelentés késedelmes, hibás vagy hiányos teljesítése esetén kiszabható mulasztási bírság összege magánszemély esetén (ide értve az egyéni vállalkozót is) 200 ezer forintig, más adózónál 500 ezer forintig terjedhet. A bejelentkezési, változásbejelentési kötelezettség elmulasztása esetén a mulasztási bírság megállapításával egyidejűleg az adóhatóság határidő kitűzésével hívja fel teljesítésre az adózót. A kiszabott bírság kétszeresét kell újabb határidő kitűzésével megállapítani, ha a teljesítésre kötelező, előző határozatban előírt határidőt az adózó elmulasztotta.

Amennyiben az adóköteles jövedelmet szerző magánszemély adóazonosító jelét nem tudja közölni a munkáltatóval, illetve a kifizetővel, az a kifizetést megtagadja az adóazonosító jel közléséig. Az adókedvezmény, adómentesség, támogatás igénybevételére jogosító igazolás kiadását ugyancsak megtagadja az adatszolgáltatásra kötelezett szerv az adóazonosító jel közléséig. Támogatás igénylése esetén mindaddig nincs mód a folyósításra, amíg az adózó nem tudja az adóhatósággal közölni az adóazonosító jelét.

A bejelentkezéssel kapcsolatos jogszabályok: Az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény 16–18. §-ai, 20–24. §-ai, 172. §.